

1867-01-07

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Familieliv

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsen udtrykker sin uforbeholdne mening om Carls forhold til Emilie Djørup.

TRANSSKRIFTION

D 7 Januar 1867

Kjære Carl!

Hvor ugjerne jeg end gaaer ind paa at omtale en Sag, om hvilken jeg veed, at jeg taler for Øren, der om end ikke aldeles døve for min Røst, saa dog ere mere end halvt lukkede, tør jeg dog ikke undlade det, naar jeg har grundet Formodning om at der er en Misforståelse tilstede, som kan hæves ved at belyse den. - Jeg maa af en Yttring, din Moder har ladet falde, antage at Du endnu vugger Dig i den Forestilling, at Grunden til min Modstand mod dine Planer er den, at jeg personlig har Noget imod E. Dette sagde jeg Dig dog udtrykkeligt, paa Reisen til Korsøer, var ikke Tilfældet, men dit Sind var, ligesom mit eget, dengang saa bevæget og vi talede om saameget Andet, at Du maaskee ikke har kunnet fastholde det Enkelte.- Jeg gjentager derfor her at, hvorvel jeg ikke har kunnet holde af hende som af flere andre unge Piger, der havde mere naturlig Friskhed og Aabenhed, saa har jeg dog langtfra havt Noget imod hende før hun under Opholdet i vort Huus viste en upassende Lyst til at behage Dig - der neppe havde forladt Skolen - og vedblev dermed uagtet jeg lod hende føle min Uvillie derover.- Men jeg veed jo, at hun tildeels er undskyldt i den Henseende, da Magnella stadigt animerede hende dertil. At jeg fra den Tid med Forsæt viste mig frastødende imod hende fulgte jo af sig selv.- Naar Du har glemt, at jeg har sagt Dig Dette, har Du vel ogsaa glemt de Grunde, jeg, maaske temmeligt usammenhængende, meddelte Dig og jeg troer derfor ogsaa at burde gjentage dem endnu engang.- - Min Erfaring - og jeg har tidligt lært at iagttage og reflectere -har lært mig, at der næsten aldrig er kommet noget heldigt Resultat ud af den første Forelskelse af unge Mennesker, der ikke have traadt deres Børnesko. I denne Alder udvikles Phantasien stærkt, men Reflectionen desto mindre. Phantasien griber med Begjærlighed Digterens skønne Skildringer i Romaner og Digte af Kjærlighedens livsalige Fryd, af dens ubetingede

Gyldighed, af dens mirakuleuse Clairvoyance, som i et Nu

aabenbarer hvilken Gjenstand der er den Rette osv.- Og naar saa en mere end almindelig Sympathie opstaaer for en en Person af det andet Kjøen, saa er Phantasien strax færdig til at troe og sværge paa at dér er den Rette og saa udstyrer den denne Rette med Idealets Farvepragt og enhver Tvivl, enhver advarende Reflection afvises med Afsky, som formastelig som en Brøde mod den "Elskede". Men denne blinde Forelskelse, denne Ruus er saare langt fra den sande Kjærlighed, thi denne kan kun føles af en udviklet Personlighed, der er sig denne bevidst og søger og finder sit Andet.- Den ganske Unge er derimod kun en mulighed, et ubestemt x, hvortil næsten Alt kan være et Complement.- Det er derfor næsten altid det uvæsentlige der fremkalder de Unges Sympathie, ligesom det er er det Tilfældige, der sætter den i Bevægelse.- Dette var netop Tilfældet med Dig.

E. var din Cousine, med hvem Du af den Grund kunde omgaaes mere fortroligt end med andre unge Piger og hvor tillokkende er ikke Fortrolighed med en ung Pige ? Denne Fortrolighed forøgedes endmere dermed, at hun i længere Tid levede dagligt sammen med Dig i vort Huus, altsaa en dobbelt Tilfældighed. Dertil kom at E. var den eneste af de unge Piger som Du omgikkes, der viste Lyst til at underholde sig med Dig om dine Yndlingsgjenstande - det Uvæsentlige - og hun var den Eneste der viste Dig nogen særdeles Opmærksomhed - Magnellas Værk.- Hun maatte have været særdeles uheldigt udstyret af Naturen for ikke under dette Forhold at behage Dig bedre end Andre og saa - troede Du at have fundet den Rette, Den Eneste der kunde være dit Andet! Uden al Menneskekundskab, uden at kunne veie og sammenligne, uden at kjende Dig selv, uden at vide hvad og hvorledes din Character og Personlighed vil blive, troede Du at kunne finde hvad der i et heelt Liv igjennem skulde svare dertil! Og denne tilfældige Tilbøielighed, denne Phantasie-skabning, den troede Du saa strax var den saa høit besungne "Kjærlighed"

Du, som aldrig havde følt Kjærlighed til nogen, undtagen til Dig selv - Du troede nu at Længslen efter at fornye de behagelige, fortrolige Timer var Kjærlighed i dens mest potentserede Skikkelse; Du som aldrig havde lært og prøvet Andet end at modtage, som ikke havde nogen Forestilling om at Kjærlighed ikke bestaaer i at nyde og at tage men i at give, at offere og det ikke en enkelt Gang i poetisk Begeistring, men ganske prosaisk Dag ud, Dag ind at fornægte sine Ønsker og Tilbøieligheder, med et Ord at

fornægte sin Egenkjærlighed; Du skulde forstaae og føle Kjærlighed! - Skulde Du ikke selv nu føle, at jeg havde Ret i at betragte det hele som Børneværk? " Men, vil Du maaskee sige, fordi jeg ogsaa i ungdommelig Uerfarenhed har forvexlet en tilfældig Sympathie med Kjærlighed, derfor er det dog ikke umuligt at denne Sidste kunde udvikles og at der dog kunde komme noget Godt ud deraf"- Men dertil vil din Samvittighed dog vist svare Dig, at ingen tør berolige sig ved en pure Mulighed ja ikke engang ved nogen Sandsynlighed, naar det gjælder om at sætte baade sit eget og en Andens timelige Lykke og aandelige Liv paa Spil.- Det er et høit Spil, Du spiller, det høieste af alle, og det i en Alder og paa et begyndende Udviklingstrin, hvor Du dog vist vilde føle Betænkelighed ved paa egen Haand og imod Din bedste Vens indtrængende Raad at tage Beslutning om langt mindre vigtige Livsspørgsmaal. Jeg begriber ikke at Du saaledes kan dysse din Samvittighed i Slummer. Jeg gruer for dig, Carl, naar Du vaagner, naar Taagen, hvori først Uerfarenhed og senere en hovmodig Egenvilje har hildet Dig, falder fra dine Øine. Du kan ikke see, fordi Du ikke vil see. Ja, jeg veed nok at man har hvisket Dig det forfængelige Ord i Øret:" En Mand en Mand, et Ord et Ord"; det er rigtignok kildrende for den Umyndige, der netop er langt fra at være en Mand.- Dog, det var Muligheden, Sandsynligheden vi standsede ved. Hør mig. Du erkjendte, at der i din Natur er meget Haardt og Hensynsløst, en høi Grad af Egenkjærlighed og ikke liden Hovmod. Disse ere tildeels, desværre, et sørgeligt Arvegods, deels en Følge af den Atmosphære, hvori Du har levet, og deels en Frugt af de saakaldte "lykkelige" Forhold, der aldrig have lært dig

at trænge til Noget eller til Nogen. Vil Du alene ved din egen moralske Kraft være istand til at betvinge Dig selv, at give din Character en ganske Anden Retning? Det er desværre efter al menneskelig Erfaring mere end man tør haabe naar ikke særdeles gunstige Forhold komme dig tilhjelp.- Hvad skal bringe Selvbeherskelse, Resignation, Ydmyghed i dit Sind. En Vei dertil er store Gjenvordigheder, Ulykker, Nød og Trang, men disse kan jeg dog ikke ønske min Søn, thi Du kunde vel mangle moralsk Kraft dertil og gaae tilgrunde. En lysere Vei til Frelse for dig kunde aabnes ved en stærk og sund Kjærlighed til en ædel Quinde, som stod saa høit, at Du med Ydmyghed maatte nærme Dig hende og for hvem du maatte føle Ærbødighed, en Quinde som det ikke kunde falde dig ind at vise Hensynsløshed og Egenkjærlighed, som

Du maatte være bange for at miste.- Men er E. en saadan Quinde, kan hun nogensinde blive det for Dig ? Kan hun indgyde Dig Ærbødighed og Ydmyghed, dig som føler dig hende saa overlegen, som vil opdrage og udvikle hende? Kan Du hæmmes i din Egoisme af Frygt for at miste hende, som det ikke har kostet Dig nogen Umage at vinde men som selv er kommen Dig kun altfor meget imøde ? Nei! Det var et sandt Ord din Moder ifjor Vinter sagde til mig, at hun ikke vilde kunne gratulere E til det Liv, hun kunde komme til at føre med Dig. Ved Siden af denne Hovedbetragtning bliver det næsten betydningsløst at E., hvor fortræffelig hun iøvrigt kan være, næsten i alle Henseender er uskikket til at være et Complement netop for Dig, fordi hun er altfor meget en Gjentagelse af dig.- Hun er, ligesom Du, endeel belæst og har, ligesom Du lært at tale ligesom en Bog; men hun mangler, ligesom Du, aandelig Bevægelse og primitiv Friskhed; hun er, ligesom Du, temmelig taus og indesluttet og, ligesom Du, blottet for Humor, der ligeoverfor en Character som din er i høieste Grad uundværlig.- Den Ene har saaledes ikke noget af det, den Anden mangler og kan altsaa heller ikke bøde paa det Manglende og naar Savnet deraf efterhaanden, uundgaaeligt,

bliver føleligt, vil Fortrædelighed og Kjedsomhed blive den sorgelige Frugt.

Naar Du læser dette, forudseer jeg, at Du strax vil synes at jeg taler uhyre "haardt", men lad mig blot minde Dig om, at det er den menneskelige Svagheds Sædvane, at dvæle ved "Haardheden" for at være fri for at undersøge Sandheden, i det der er ubehageligt at høre. Jeg har dog den Tillid til Dig, at Du ikke vil undrage dig denne piinlige Undersøgelse og at Du vil erkjende, at jeg kun har opfyldt min Pligt som Fader ved at fremstille Sandheden saa klart og skarpt og usminket som muligt. Saalænge Du er en umoden Yngling, uden Livserfaring, og følgelig uden Evne til at see og dømme klart, vilde jeg bære et stort Ansvar, dersom jeg ikke gjorde hvad jeg kunde for at oplyse Dig. Følelsen af dette Ansvar paalægges mig endnu at tilføie Eet.- Jeg har af en Erfaring fra ifjor lært hvor snedig Fristelsen har været til at besnære Dig, saa at Du af min Taushed eller endog af en i milde Udtryk udtalt Advarsel har udledet en formentlig Billigelse af det, Du helst vilde. Saaledes kunde Du maaskee af mine Ytringer ved Afreisen være falden paa at udlede, at jeg ikke havde Synderligt at indvende imod at Du fortsatte Brevvexlingen med E, fordi jeg ikke udtrykkelig

forlangte at Du skulde lade være - af den simple Grund at det var ørkesløst.- Men baade af hvad jeg dengang sagde og nu har gjentaget, vil Du indsee at denne fortsatte Forbindelse gennem Brevvexling maa foraarsage mig den største Bekymring.- Det vilde være en uhyre Selvtillid dersom Du nu troede med Sikkerhed at kunne forudsee hvad Resultat din Udvikling, som neppe er begyndt vil føre til. Og uden en saadan Sikkerhed, hvilken Synd begaaer Du da ikke ved at knytte hende stedse fastere til et x ? Denne Brevvexling gjør jo ogsaa Prøven som din Fraværelse skulde præstere til en Illusion og vil

saaledes nødvendiggøre en saameget længere Fraværelse for at baade jeg og Du selv kunne faae den Erfaring, hvis Nødvendighed Du idetmindste ved Afreisen syntes at erkjende, om din Tilbøielighed for E. var en Følge af en virkelig Overensstemmelse der ikke forandredes naar I vare modnede, saa at en mulig Fornyelse af Forbindelsen naar Du kom hjem belev Følgen af en fri Beslutning fra begges Sider og ikke en kunstig Frugt af en Barndoms Drøm.-

Jeg har sagt Dig og jeg gjentager det, at kun da, naar Du som moden Mand tager en fuldkommen fri Beslutning, kan jeg føle mig beroliget for din Fremtids Lykke, kun da kan jeg med god Samvittighed give dig min Velsignelse og bidrage hvad jeg formaar til din timelige Lykke.- Jeg beder Dig derfor indstændigt, kjærligt forlæng ikke vor Adskillelse mere end uundgaaeligt og vedligehold ikke en Kløft imellem os, som nedtrykker mit Sind og vistnok ogsaa dit; gjør det muligt, at jeg dog om ikke altfor lang Tid kan besøge Dig i Udlandet og gjensee dig Ansigt til Ansigt.-

Nu troer jeg at have sagt Alt hvad jeg skyldte at sige Dig, Alt, hvad der i lang Tid har ligget mig paa Hjerte

Naar Du kan give mig et Svar, der kan lette mit Sind, da gjør det, hvis ikke da tie. En Discussion vilde være ørkesløs og fordærvelig for os begge.

Din hengivne Fader J.

Gjortilfald, af det uindvirkende *Éclaircissement*, som i et sin aarbejdssam
færdig Gjenstand der er den Slette af. - Og naar saa en maas end
almindelig Gjengaldig afbæres for en Gjenstand af det andet Gjen, som er
ffentlige som færdig det at læse og frange paa at den er den Slette
og som indføres den deres Slette med *Éclaircissement* Tanke og udfør
Censur, udfør advarende Reflection afsted med Aflyt, som faas oftest
som en Sværd med den "Slette". - Men deres blinde Sædsværd, deres
Slette er faas langt som den færdig Gjortilfald, der deres ~~blinde~~
den deres færdig af en indvirket Gjenstand, der er sig deres Sværd
og færdig og færdig det Andet. - Den gamle Uge er deres ind
den er Sværd, at indvirket & Jærdet er den det den er et
Sædsværd. - Det er deres er den det Uindvirkende der
færdig der deres Gjengaldig, ligesom det er det Uindvirkende, der færdig
den i Uindvirkende. - Dette er indvirket Uindvirkende med sig.

C. er den Slette, med som der af den Gjenstand er den Slette
færdig end med andre Uindvirkende og som det er den Slette
med en Uindvirkende? Deres Sædsværd færdig deres Sværd, at
den i Uindvirkende det deres Sværd færdig med sig i Uindvirkende, alfar
en Sværd Uindvirkende. Dette er den Slette af det Uindvirkende
færdig som der Uindvirkende, der deres Sværd det at indvirket sig med sig er
den Sværd Uindvirkende - det Uindvirkende - og som der der færdig
der deres sig er den Sværd Uindvirkende - Uindvirkende Sværd. -
den er den som der Sværd indvirket indvirket af Uindvirkende for det indvirket det
Sædsværd at deres sig deres end Uindvirkende og som - Sværd der at den Sværd der
Slette, den Sværd der Sværd er det Uindvirkende! - Sværd at Uindvirkende, inden
at Uindvirkende er og Uindvirkende, inden at Sværd der Sværd, inden at Sværd og Sværd
den Sværd og Uindvirkende Uindvirkende, Sværd der at Uindvirkende Sværd der i et
Slette der Uindvirkende Sværd Uindvirkende! - Og deres Sværd Uindvirkende, deres
Sædsværd Sværd, der Sværd der for Sværd er den for Sværd Sværd "Slette"

Der, som aldrig fandt selv Gjentagelse det Noget, imidlertid det sig selv - der
brønde en at længsten efter at samme de besværlige, faste lige Censur nær
Gjentagelse: det var med godvillighed. Helt til; der som aldrig fandt led og
gænsat Quidt end at modtage, som ikke fandt nogen Samvirkning om at
Gjentagelse ikke bestaar i et ugent og at tage om i at give, at offer og det
ikke en enkelt Gang i partiet begynder, men ganske profaet dog end, dog
end at foruoppe sine offer og Elskveligbede, end end end at foruoppe sin
Gjentagelse; der sidste foruoppe og selv Gjentagelse! - Men der ikke
selv en selv, at jeg fandt end at at betragte det selv som Censur med?
"Men, mit der maatte sig, fandt jeg offer i ugentlig Censur selv som
nær end en tilfældig Begyndelse end Gjentagelse, derfor er det dog ikke ugentlig
at den sidste kunde indvirkning og at der dog kunde komme noget Gjentagelse
derof." - Men der end mit der Samvirkning dog mit foruoppe sig, at Censur kan
kunne sig end en given Smilighed ja ikke engang end nogen Gjentagelse,
naar det gjælder om at skulle handle sig end og en Quidt kinstige Lykke og
aandelige Liv som Gjentagelse. - Det er at Gjentagelse, der spilles, det sidste af
alle, og det i en Alder og saa at begynder indvirkning kan, for der dog
mit med selv betragtelig end som egen Ja end og imod der sidste Hænder
indvirkning. End at tage Censur om end langt mindre nogle Længsel om.
Jeg begriber ikke at der fælede kan dog der Samvirkning i Censur. Jeg
gænsat for sig, Carl, naar der maatte, naar Censur, som selv Censur
og foruoppe en Samvirkning Censur selv sig selv, fælede for der offer. der
kan ikke sig, fandt der ikke mit selv. Ja, jeg med end at man selv Gjentagelse
det foruoppe end end; Gjentagelse: "du kendt en Mand, et Quidt et Quidt"; det er
nogle end indvirkning for den Samvirkning, der end og langt for et man om
Mand. - Dog, det end Smiligheden, Gjentagelse om Hænder med. Jævn mig.
der end og end dog selv end offer, at der i der Hænder er meget foruoppe og
Gjentagelse, en selv Gjentagelse af Gjentagelse og ikke end Samvirkning. der end end,
der end, et Gjentagelse Censur, end en selv af den Censur selv, som der selv
end og end en selv af der fælede "Gjentagelse" selv, der aldrig som end sig

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

blives fataligt, mit Sandhedligt og Gudsangset bliver den fængsels Tour.
Naar du læser dette, sandfere jeg, at du skal mit hjerte at jeg
taler i dig "Jaant", men lad mig blot minde dig om, at det er den
uunnædelige Brevfædter Andreas, ad hvilken med "Jaantfædter" far at
næsten for far at Andreas Andreas, i det der er i besættelse af sin
jeg far dog den Tittel det sig, at du ikke mit indbrage sig den gamle
Andreas og at du mit indbrage, at jeg sin far og jeg min flugt
saa ender med at fremstille Andreas far end og sandt og usindigt,
saa mindigt. Naalene du er en mindre Gynning, inden den afsering,
og følgende inden som det at far og dæmme end, med jeg bare at end
Andreas, derfor jeg ikke gjænde som jeg mind far at og lyde sig. Salte
af dette Andreas gælder mig ender at Andreas det. - Jeg far af en
forsering som iver end som færdig Andreas far maatte det at besættelse
sig, saa at du af min Andreas eller ender af en i minde Andreas
indtalt Andreas far indtalt en formentlig Andreas af det, du selv
med. Naalene mind du en anden af min Andreas end Andreas
naar færdig saa at indtalt, at jeg ikke færdig Andreas at indtalt end
at du færdig Andreas ender end Andreas, færdig jeg ikke indtalt færdig
at du færdig end det naar - af den færdig Andreas at det end ender det.
Men haade af færdig jeg dog end færdig og min far og indtalt; mit du indtalt
at den færdig Andreas Andreas Andreas ender ender ender ender ender ender
mig den færdig Andreas. - Det mind naar en i dig Andreas
derfor du min haade end Andreas at min færdig end Andreas
den indtalt, som ender at Andreas mit færdig. Og inden ender
Andreas, færdig Andreas Andreas du da ikke end at Andreas færdig
færdig færdig det at Andreas. - Den Andreas Andreas Andreas Andreas
færdig som den Andreas færdig færdig det end Andreas og mit

